

COMMENTAAR

Lelylijn moet er niet om verkeerde redenen komen

ALS DE LELYLIJN WORDT AANGELEGD, gaat dat Noord-Nederland ingrijpend veranderen. Niet alleen omdat Zuidoost-Fryslân en het Groningse Westerkwartier jarenlang omgeploegd gaan worden voor de aanleg van de spoorlijn. Want pas zodra de treinen gaan rijden, zal de lijn het fysieke en maatschappelijke aanzien van het Noorden pas echt doen veranderen.

Het fysieke aspect behoeft geen uitleg, ieder begrijpt dat een spoorlijn het landschap verandert. Maar die treinverbinding leidt ook tot andere langjarige effecten, zoals extra woningbouw of nieuwe werkgelegenheid. Daarbij maakt het nogal uit of een plaats wel of juist niet vlakbij die spoorlijn ligt. Zo niet, dan gaan de nieuwe ontwikkelingen er letterlijk aan voorbij.

Zolang een plan nog niet veel meer is dan een idee, kan iedereen zijn eigen hoop of vrees erop projecteren. De projectgroep heeft de plannenmakerij vorige week concreter gemaakt door vier scenario's te schetsen. Willen we een Lelylijn die ook het gebied tussen Leeuwarden/Groningen en Amsterdam bedient en waarvan zoveel mogelijk kernen profiteren (scenario 1)? Of moet deze lijn toch vooral veel rekening houden met natuur en duurzaamheid (scenario 2)?

Of wordt de lijn in de eerste plaats een snelle verbinding die slechts de grote plaatsen tussen Amsterdam en Leeuwarden/Groningen met elkaar verbindt (scenario 3) of is de lijn bedoeld een eerste schakel te zijn in een snelle internationale verbinding tussen Amsterdam en Bremen/Hamburg (scenario 4) die misschien ergens in het Noorden stopt maar toch vooral van Groningen een 'metropool' maakt?

Het maakt nogal wat uit welke van bovenliggende keuzes het wordt. Niet alles kan en zeker niet tegelijk. Een internationale hogesnelheidslijn is bijvoorbeeld een duidelijke keuze maar die zal dan zeker niet stoppen in bijvoorbeeld Lemmer of Leek.

Hoewel de scenario's volgens de projectgroep niet star bedoeld zijn en het uiteindelijke scenario best een combinatie kan zijn van elementen uit deze vier schetsen, dwingt dit vierluik bestuurders in het Noorden wel om concreter te worden in hun wensen. Het moet hen helpen nadenken over wat voor toekomst het Noorden voor zichzelf ziet, zodat ze vervolgens kunnen aangeven wat voor soort Lelylijn daar bij past.

Want dat is het belangrijkste in dit proces: de Lelylijn moet geen prestigeproject worden voor slechts enkele plaatsen, maar een instrument dat past bij de toekomst die het Noorden voor zich ziet.

Daarom had er ook een scenario 5 mogen zijn: géén Lelylijn. Niet om er een negatief element aan toe te voegen, maar om des te helderder te kunnen blootleggen om welke redenen er eigenlijk een Lelylijn zou moeten komen - en wat de effecten zouden zijn van het niet aanleggen ervan.

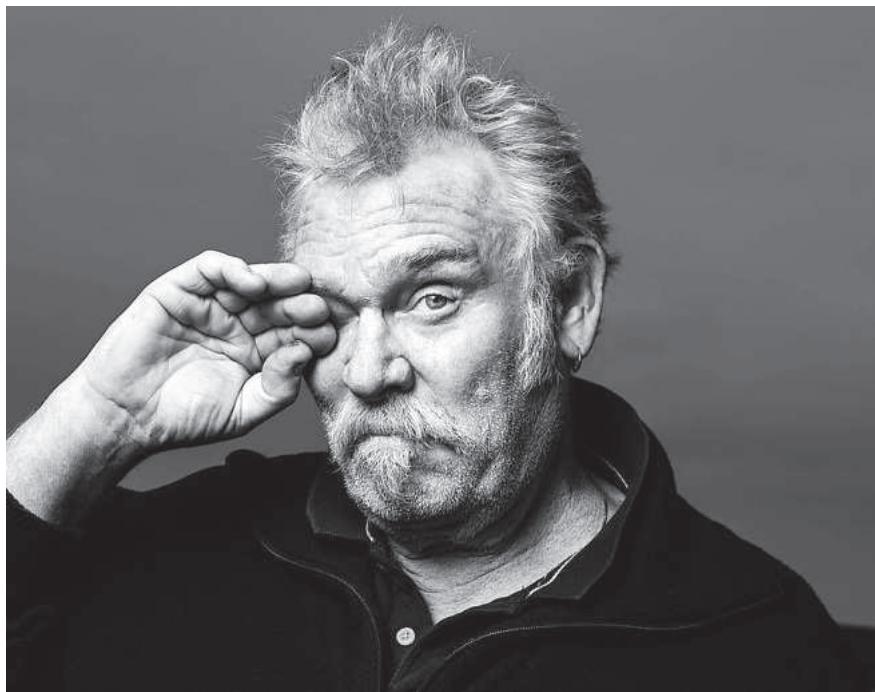
hoofdredactie@frieschdagblad.nl

Henk van der Laan verwoordt de mening van het Friesch Dagblad

Dit vierluik dwingt bestuurders in het Noorden wel om concreter te worden in hun wensen

FRYSLÂN

Twee van die vrijwilligers, Douwe Pals en Derk van Dieren, geven deze woensdag een lezing over hun werk. „Het is een kans om te laten zien wat de mannen en vrouwen van de KNRM kunnen betekenen voor de gemeenschap.”

Het is geen toeval dat de tentoonstelling *Redders op zee* juist nu te zien is in veertien maritieme musea door heel Nederland. De Koninklijke Nederlandse Reddingmaatschappij bestaat in 2024 tweehonderd jaar. Sinds 1824 komen vrijwilligers van de KNRM in actie, als er iemand op het water in nood is.

Gezicht

In onder meer het Fries Scheepvaart Museum in Sneek krijgen die vrijwilligers de komende maanden een gezicht, in de vorm van verhalen en portretten. Bezoekers kunnen daarnaast scheepsmodellen van Friese reddingboten bekijken en krijgen haarscherpe foto's van de reddingstations in het Friese kustlandschap te zien. Ook bevat de expositie poëzie en cabaret.

En er is dus de lezing van Douwe Pals en Derk van Dieren, beiden vrijwilligers bij de reddingmaatschappij. „We gaan het eerst met name hebben over de organisatie zelf, hoe dat allemaal werkt”, aldus de in Makum woonachtige Pals, die een func-

tie als penningmeester bij het station Harlingen heeft. „We vertellen bijvoorbeeld over de geschiedenis van de KNRM en in welke gebieden we werkzaam zijn, delen cijfers over het aantal mensen dat we jaarlijks redden en leggen uit hoe we samenwerken met politie, brandweer en ambulance.”

Vrijwilligers

Ook de vrijwilligers zelf en hun werkzaamheden zullen tijdens de lezing uitgebreid aan bod komen. „Wie zijn die mannen en die vrouwen? Wat doen ze? En waarom doen ze dat? Daar willen we de bezoekers ook graag een beeld van meegeven”, zegt Pals, die voor zijn verhaal kan putten uit jarenlange ervaring. Hij is al meer dan dertig jaar vrijwilliger bij de KNRM. Toen hij zich begin jaren negentig aansloot bij de organisatie, ging een jeugdroom in vervulling.

„Ik kom van Terschelling, dus de reddingmaatschappij maakte altijd al een wezenlijk deel van mijn leven uit. Je kon met eigen ogen aanschouwen hoe die vrijwilligers van de KNRM de soms woeste zee opgingen. 'Als dat maar goed gaat', dacht je dan. Maar ook: wat een spektakel! Op andere momenten kwamen boten terug met geredde mensen. Ook dat vonden we prachtig om te zien. Het heeft als kind veel indruk op mij gemaakt.”

Douwe Pals van de KNRM (hiernaast), Derk van Dieren (linksboven) en Hindeloopen windkracht 7 (beide beeld uit de tentoonstelling). Foto's: Marchje Andringa, Robin de Puy en Jeroen Hofman

Het Fries Scheepvaart Museum brengt in de nieuwe expositie *Redders op zee* een ode aan de vrijwilligers van de Koninklijke Nederlandse Reddingmaatschappij (KNRM).

Ode aan vrijwilligers KNRM in Scheepvaart Museum

INTERVIEW EXPOSITIE

Jeen de Jong

Zelf is Pals nooit een varende vrijwilliger geweest, omdat dit in het verleden niet viel te combineren met een drukke baan. Hij is binnen de reddingmaatschappij dus een andere kant opgegaan.

Maar ondertussen heeft hij wel altijd dicht op het vuur gezeten. Na acties hoort hij op het KNRM-station de belevenissen van zijn collega's, want als er een melding is, vertrekt hij vliegsvlug naar het station voor assistentie. „Als ik opgepiept word, ga ik zo snel mogelijk die kant op. Ik sta altijd paraat.”

Anderen helpen

Inmiddels is Pals gepensioneerd, maar in zijn begintijd bij de KNRM werkte hij ernaast dus nog. Dat deed hij in de financiële wereld. Soms denkt hij dat hij jarenlang het verkeerde beroep heeft uitgeoefend. „Ik wil graag mensen helpen. Als er vroeger een EHBO-cursus werd aangeboden bij ons op de zaak, was ik de eerste die zich aanmeldde. Het vrijwilligerswerk bij de KNRM past dus perfect bij mijn persoonlijkheid.”

Anderen graag willen helpen is slechts een van de eigenschappen die je als KNRM-vrijwilliger moet hebben. „Als varende vrijwilliger moet je conditioneel in orde zijn, bereid zijn om risico's te nemen, goed kunnen samenwerken, meerdere oplei-

dingen doen én dicht bij het station wonen, want je moet snel ter plaatse zijn in gevallen van nood. Dat betekent ook dat je óók beschikbaar moet zijn op momenten dat het je niet uitkomt. We zeggen altijd: het is wel vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Om die reden moet ook het gezin erachter staan. Je kunt dit niet alleen.”

Kans om te laten zien

Vrijwilliger zijn bij de KNRM is dus niet zomaar iets. Je moet er veel voor doen én laten. Pals vindt het mooi dat hij daar wat over mag vertellen, maar ziet de tentoonstelling *Redders op zee* niet zozeer als een ode aan de vrijwilligers.

„Het is vooral een kans om te laten zien wat de mannen en vrouwen van de KNRM kunnen betekenen voor de gemeenschap. De meeste vrijwilligers vinden een ode ook helemaal niet nodig. Natuurlijk stellen ze het op prijs, maar ze hoeven niet per se op de voorgrond. Ze willen niets terug voor hun inzet: geen geld, noch eer. Ze willen gewoon graag iets doen voor een ander.”

De lezing van Pals en Van Dieren vindt op 20 maart om 19.30 uur plaats in het Fries Scheepvaart Museum, de inloop is vanaf 19.00 uur, de expositie *Redders op zee* is tot en met 30 juni te zien

De meeste vrijwilligers vinden een ode niet nodig, ze willen gewoon graag iets doen voor een ander

Douwe Pals

